

Tárgy: Javaslát a devizaalapú fogyasztói hitelszerződések rendezéséről szóló törvény előkészítéséhez

Tisztelt Igazságügyi Minisztérium!

A devizaalapú fogyasztói hitelszerződésekből eredő, még fennálló és már lezárt ügyek rendezésére készülő törvény előkészítéséhez az alábbi javaslatokat terjesztem elő.

Kérem, hogy a jogalkotó vizsgálja meg az Európai Unió Bíróságának fogyasztóvédelmi ítélkezési gyakorlatával, az uniós jog hatékony érvényesülésével, valamint az érintettek alapjogainak és jogbiztonságának követelményeivel való összhangjukat.

A javaslat célja, hogy az érintett fogyasztók – ideértve az adósokat, adóstársakat, kezeseket és örököseket – ügyei egységes, átlátható, ellenőrizhető és tényleges jogorvoslatot biztosító eljárásban rendezhetők legyenek.

I. A törvény hatálya és az érvénytelenség jogkövetkezményei

1. A törvény hatálya terjedjen ki valamennyi, fogyasztóval kötött devizaalapú hitel-, kölcsön- és lízingszerződésre, ideértve a már felmondott, lezárt, végtörlesztett, követeléskezelőre engedményezett vagy végrehajtással érintett szerződéseket is.
2. A szabályozás vizsgálja meg a 2004. május 1. előtt megkötött deviza-alapú szerződések bevonását is, különös tekintettel az árfolyamrésre, az árfolyamkockázatról adott tájékoztatásra és az ezekkel összefüggő érvénytelenségi kérdésekre. Vizsgálja meg különösen az árfolyamrés, az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás és az ezekkel összefüggő szerződéses feltételek tisztességtelenségét, az rPtk. rendelkezéseire tekintettel.
3. A jogalkotó mondja ki a fogyasztóvédelmi követelményekkel ellentétes, tisztességtelen feltételek jogkövetkezményeit, és határozza meg, hogy az érintett DH-törvények mely rendelkezései, milyen körben és milyen joghatással alkalmazhatók vagy semmisek. A jogkövetkezmények rendezése során biztosítani kell az uniós jog által megkövetelt tényleges és hatékony fogyasztóvédelmet.
4. Amennyiben a szerződés vagy annak valamely feltétele érvénytelen, a törvény rendezze az elszámolás módját, beleértve a teljesített befizetéseket, a folyósított összeget, a díjakat, a járulékos költségeket és a vagyoni következményeket. Az elszámolás módszere legyen egységes, ellenőrizhető és az érintett számára tételesen megismerhető.
5. A törvény mondja ki, hogy a tisztességtelen fogyasztói feltétel érvénytelensége miatt visszatérített összeg adózási kezelését egyértelműen rendezni kell; a jogalkotó biztosítsa, hogy a jóvátétel ne eredményezzen adóterhet a fogyasztónál.

II. Fennálló tartozások, engedményezés és fizetési kötelezettség

6. A DH-törvények hatálya alá tartozó szerződésen alapuló követelés engedményezését, illetve a követelés értékesítését a törvény tiltsa meg, vagy szabályozza úgy, hogy az ne akadályozza az elszámolást és a fogyasztó jogainak érvényesítését.
7. A folyamatosan, az eredeti hitelező részére törlesztő fogyasztók esetében a törvény határozza meg, hogy az elszámolás idejére milyen feltételekkel függeszthető fel vagy korlátozható a fizetési kötelezettség, és hogyan előzhető meg a késedelem, a felmondás, a végrehajtás és a KHR-adatkezelés hátrányos következménye.
8. A fogyasztó hátrányára, a szerződés fennállása alatt végrehajtott cselekmények – amennyiben az uniós és a magyar jog alapján lehetséges – ne fejthessenek ki további joghatást; a törvény rendezze a már bekövetkezett jogkövetkezmények felülvizsgálatát és helyreállítását.

III. Egységes elszámolás és adatbeszerzés

9. Az eredeti hitelező legyen köteles szerződésszámonként összegyűjteni és tételesen kimutatni az adósok által teljesített valamennyi befizetést, ideértve a törlesztőrészleteket, előtörlesztéseket, végtörlesztéseket és egyéb jogcímen teljesített összegeket.
10. Ha a követelést engedményezték vagy követeléskezelő kezelte, az eredeti hitelező kérje be a követeléskezelőtől a fogyasztótól ténylegesen beszedett összegek részletes, jogcímenkénti kimutatását. Az engedményes, illetve követeléskezelő legyen köteles együttműködni és adatot szolgáltatni.
11. Végrehajtási eljárás esetén a végrehajtó adjon tételes kimutatást a fogyasztótól behajtott és a jogosultnak továbbított összegekről, a végrehajtási költségekről, valamint az ingó vagy ingatlan vagyon értékesítéséből befolyt összegről.
12. Az elszámolás terjedjen ki a banknak, a követeléskezelőnek és a végrehajtónak teljesített összegekre; ingatlanfedezet nélküli személyi kölcsönökre, gépjármű-finanszírozásra és más fogyasztói hitelügyletekre is.
13. A törvény rendezze az egyszeri, szerződéskötéskor felszámított díjak, közjegyzői díjak, kötelező vagyonbiztosítási díjak, valamint a hitelező javára kedvezményezettként megjelölt élet- és lakásbiztosításokból eredő összegek figyelembevételét. Határozza meg, mely tételek téríthetők vissza, és milyen módon kell azok időértékét vagy értékvesztését kezelni.
14. A törvény határozza meg az alkalmazandó elszámolási értéket és az időmúlás figyelembevételének módját. Külön tisztázza a kamat, az inflációkövető valorizáció és a jelenértékre átszámítás fogalmát, jogalapját, kezdő időpontját és számítási képletét.
15. A GDPR szerinti adatmegőrzési és törlési szabályok ne tegyék lehetetlenné a törvény szerinti igények érvényesítését. A jogszabály írja elő az eredeti hitelező számára, hogy a rendelkezésére álló szerződésszám, nyilvántartási és archivált adatok alapján azonosítsa az eredeti adóst és adóstársat, és biztosítsa az

elszámoláshoz szükséges adatokat. Külön szabály szükséges a nyolc évnél régebben lezárt, felmondott vagy végtörlesztett ügyekre.

- 16.A 2014–2015-ben a DH-törvények alapján elszámolt összegeket is vegyék figyelembe. A jogszabály különböztesse meg a fennálló tartozásba jóváírt és a fogyasztónak ténylegesen kifizetett összegeket, és határozza meg, hogy ezek miként számítanak be az új elszámolásba.

IV. Különös élethelyzetek

- 17.A törvény rendezze, ha a kezes az adós helyett részben vagy egészben teljesített: ki jogosult az elszámolásra, milyen igény illeti meg a kezest, és hogyan kerülhető el a kettős megtérülés.
- 18.Rendelkezzen az adós, adóstárs vagy kezes halálának következményeiről, az örökösök jogállásáról és arról, hogyan értesítik az örökösöket, ha azok a tartozásról vagy az elszámolási lehetőségről nem tudnak.
- 19.Szabályozza azt az esetet, amikor a törlesztéseket csak az egyik adós vagy adóstárs fizette, majd a felek elváltak vagy különváltak. Az elszámolás során legyen figyelembe vehető, hogy ki, mikor és milyen összegben teljesített, és a felek közötti megtérítési igények se maradjanak rendezetlenül.
- 20.Határozza meg az elérhetetlenné vált vagy külföldre távozott adóstárs esetén követendő eljárást, ideértve az értesítést, az elszámolást és a másik adóstárs jogainak védelmét.
- 21.Gondoskodjon a korábbi lakóhelyükről elköltözött érintettek felkutatásáról és értesítéséről. A megkeresés történjen arányos, adatvédelmi garanciákkal ellátott módon, több elérhetőségi csatorna igénybevételével.

V. Végrehajtás, árverés és a lakóingatlan védelme

- 22.A törvény biztosítson külön jogorvoslati lehetőséget azoknak, akiknek ingatlanát vagy más vagyonát végrehajtásban értékesítették, különösen akkor, ha az értékesítés feltételei vagy az árverési ár miatt őket kár érte.
- 23.Vizsgálja meg olyan vagyon-visszaszerzési vagy kártérítési eljárás létrehozását, amelyben az érintett fogyasztó, illetve örököse államilag finanszírozott, független jogi segítséget vehet igénybe. Az eljárás terjedjen ki arra az esetre is, ha a végrehajtás során az ingatlant a jogszabályi értékhatár alatti áron értékesítették.
- 24.A 2021. január 1. után, az 1994. évi LIII. törvény 147. § (3) bekezdésével összefüggésben lefolytatott árverések esetében a jogalkotó vizsgálja meg, milyen jogkövetkezmény járjon, ha az adós egyedüli és lakott ingatlanát a törvényben megengedett érték alatt árverezték el. A tulajdonjog visszaállítása és a birtokba való visszatérés lehetőségét megfelelő eljárási garanciák mellett kell rendezni; javasolt a jogerős döntést követő, legfeljebb 90 napos birtokba lépési határidő vizsgálata.
- 25.A Polgári Törvénykönyv módosításával kell kimondani, hogy ha a fogyasztó egyetlen ingatlanát a követelés érvényesítése érdekében árverésen értékesítik, az árverési vételár elszámolását követően fennmaradó, az adott fogyasztói hitelszerződésből eredő tartozás megszűnik, és az adóstól további összeg nem követelhető. A szabály határozza meg az „egyetlen ingatlan” és az érintett

fogyasztói követelés körét, valamint rendezze az adóstársak, kezesek és örökösök helyzetét is.

26.A tíz vagy több éve árverezéssel lezárt ügyekben külön elévülési, jogerő- és jóvátételi szabályok szükségesek, amelyek egyszerre veszik figyelembe a fogyasztó jogorvoslathoz való jogát és a jogbiztonságot.

27.A törvény rendezze a magáncsőd (HBSZ), az adósságrendezési eljárás és a Nemzeti Eszközkezelő érintettségével lezárt ügyeket, különösen azt, hogy milyen feltételekkel és eljárásban szerezheti vissza az adós az ingatlan tulajdonjogát.

VI. Gépjármű-finanszírozás

28.A már lezárt gépjárműhitelekre is terjedjen ki az elszámolás. Külön szabályozandó az az eset, amikor a nemfizetés miatt a gépjárművet visszavették vagy értékesítették. Az elszámolásnak ki kell térnie a gépjármű értékére, az értékesítésből befolyt összegre, a fennmaradó követelésre és – amennyiben az elszámolás szerint visszajár – a befizetett önerőre.

VII. Hitelezői felelősség, jogutódlás és megszűnt pénzügyi intézmények

29.A törvény egyértelműen határozza meg az eredeti szerződést megkötő pénzügyi intézmény, annak jogutódja, a követelés engedményese, valamint a hitelt ténylegesen finanszírozó vagy a jelzálogjog jogosultjaként bejegyzett pénzügyi intézmény felelősségét. Az adós számára ne legyen szükséges a pénzügyi intézmények közötti belső finanszírozási vagy engedményezési viszonyok feltárása ahhoz, hogy igényét érvényesíthesse.

30.Szabályozni kell azokat az ügyleteket, amelyekben a szerződéskötő intézmény csak a hitelt helyezte ki, míg a finanszírozó vagy a jelzálogjog jogosultja másik bank volt. A törvény rendezze az ilyen szereplők közötti elszámolási és felelősségi viszonyokat is, ideértve például a Korona Kredit Zrt. és a Raiffeisen Bank, illetve a Pannoninvest Libra Pénzügyi Zrt. és a CIB Bank részvételével létrejött konstrukciókat.

31.A végelszámolás, felszámolás vagy megszűnés alatt álló hitelezők – például a Sberbank, a Volksbank vagy a Deutsche Bank érintettségével felmerülő ügyek – esetére a törvény jelölje ki, hogy ki köteles az elszámolásra és a visszatérítésre, milyen vagyonból és milyen eljárásban teljesítendő a kifizetés, továbbá hogyan érvényesíthető az igény jogutód vagy más felelős intézmény hiányában.

32.Ha a törvény a bankot teszi visszafizetésre kötelezetté, biztosítsa, hogy a bank hozzáférjen a követeléskezelőknél és a végrehajtóknál keletkezett befizetési adatokhoz, és azokat ellenőrizni tudja. Az adatbeszerzés kockázata és költsége ne háruljon az érintett fogyasztóra.

VIII. KHR-adatok törlése és egyéni jogérvényesítés

33.A törvény írja elő, hogy az érintett adós, adóstárs és kezes negatív KHR-adatait az adatot bejelentő bank, követeléskezelő vagy más szervezet legfeljebb 60 napon

- belül törölje, ha az adat a törvény szerinti rendezés folytán már nem tartható fenn. A fogyasztó kapjon igazolást a törlésről.
34. Az új törvény szerinti jóvátételt el nem fogadó érintett számára legyen biztosított az egyéni peres út. A fogyasztó saját maga is eljárhasson ügyvéd nélkül, illetékmentesen, és kérhesse, hogy a bíróság kötelezze a bankot a teljes elszámolási adatok és a kalkuláció alapjául szolgáló dokumentumok bemutatására.
35. A törvény tegye lehetővé, hogy az ajánlatot elfogadó fogyasztó is perelhessen, ha bizonyítani tudja, hogy az uniós jog és az Európai Unió Bíróságának ítéletei alapján a felajánlottnál magasabb összeg jár. Ilyenkor az igényelt különbözet érvényesítéséhez biztosítson illetékmentes, egyszerűsített eljárást és megfelelő jogi segítséget.
36. Vizsgálja meg, hogy a DH-törvények 2014–2015. évi elszámolásai, illetve az Európai Unió Bíróságának ítéletei alapján indítható-e kártérítési vagy más jogorvoslati igény, és rögzítse annak feltételeit, határidejét, bizonyítási szabályait és az okozati összefüggés vizsgálatának módját.

IX. Független elszámolási és felügyeleti szerv

37. Jöjjön létre önálló devizahitel-rendezési hatóság vagy igazgatóság, illetve kapjon erre kijelölt szervezet – szükség esetén az MNB felügyelete alatt – kifejezett hatáskört. Feladata legyen az elszámolások módszertanának kialakítása és ellenőrzése, a bankok és követeléskezelők adat- és elszámolási kötelezettségének kikényszerítése, a fogyasztói panaszok kezelése, valamint a visszatérítések teljesítésének nyomon követése.
38. A szerv működése legyen független, átlátható és nyilvánosan ellenőrizhető. Tegye közzé az egységes számítási módszertant, az ügyintézési határidőket, az összesített teljesítési adatokat és a jogorvoslati tájékoztatót, a személyes adatok védelmének biztosítása mellett.

X. Záró javaslat

Kérem a Tisztelt Minisztériumot, hogy a fenti javaslatokat a törvény-előkészítés során vizsgálja meg, az érintett fogyasztói csoportokkal és szakmai szervezetekkel egyeztessen, és biztosítsa, hogy a szabályozás a már lezárt ügyekben is hozzáférhető, tényleges és hatékony jogorvoslatot nyújtson.

Kérem továbbá, hogy a törvény tegye lehetővé a javaslatokhoz kapcsolódó egyedi ügyek dokumentumainak, befizetési adatainak és elszámolásainak egyszerű, díjmentes kikérését.

Budapest, 2026.10.14.

Tisztelettel:

Siklósi László Tamás sk.

1154 Budapest, Pörge utca 62/b.